

MAGYAR MŰSA

NYOMTATTATOTT PO'SONBAN

BÓLDOG - ASZSZONY - HAVÁNAK.

I 7 8 8.

FILLIS' ÉS ANNA'

Egygyütt - való beszélgetések.

Midőn észre véski Anna, hogy még Fillis rudatlan a' szerelemben, és szíve a' Páfusi fortélyoktól nintsen el-foglaltatva, így szóllal-meg hozzája: Fillis! erősen meg-erészted gyeplődet a' tsin-talan Ifjakkak; szükséges hogy az én oktatásaim által gyeplőztetessél. A' Szűznek tisztet, és a' tiszta szere-ternek mesterségeire engemet a' szerelem és huszon-hét esztendő tanítottanak. Az én vezérlésem szerént - járj, hogy régedet a' gonosz tévelyedés el-ne-veszelessen; mert igen keringős és fortélyos Dédaluszi épütelek között lappang Vénusnak Királyi lakó helyje. — Midőn e'fé-léket emlegetnek, és egymásnak fel-váltólág beszélgetnek, nem meszse lévén szobájok' küszöbétől, mind azokat, valamelyeket mondottanak, fel-jegyzettem. Fillis az újj tüztől, és az Ifjúságnak ösztöneitől furdaltatván, az ő gyöhyörűséges ajakait ezen szókkal nyitotta-meg.

Midőn a' minapában édes Atyámnak háza' fedelén egy pár galambot öröknál főgva egymást szerelmes burok-
kolások között tsókolgatni meg-láték, és történetből eszembe juta, miként sohajtja a' terméketlen árnyékú Pál-
ma-fa távol lévők Kedvesét, és majd közelgető Férjének kedves
látására melly igen mosolyog, és a' Föld-mivelőt termé-
kenységgel bódogittya! Jó Vénus! mondék, haljak-meg,
ha nem kedves dolog férjhez menni. (* — Még szólék,
a' mikor már érzem, hogy rejtékes szívemben titkon ha-
rapozik a' szerelem, és mondék: Az élő-fákban meg-va-
gyon az ő szerelmes-tűzők, az ő langok a' madarakban,
az árnyékos hegyeknek tetejein szerelmeskedik a' Vad-disz-
nó. Minthogy a' vizben lakó halak szeretnek, az ég színű
Tengerből az ő-Nemek ki nem vész; — hat ugyan miért ke-
rülje egyedül tsak a' szegény Leány a' házasági fáklyákat?

A N N A .

Hát tétzik néked férjfiui Zabolát venni a' te szád-
ba? és azt te esztelen! mosolygó Rósának és mézes tse-
megének gondolod-e? Ha a' szegény halandó emberek-
nek

* A' Férjhez menni kívánókban való tüzet egy Római
Apátza így tette-ki: *Felices nupta! morlar nisi nu-
bere dulce est*; az az

Boldogok az férjhez menttek! Párhoz menni,
Kedves dolog: halál a' pártába lenni.

Az ilyen tüzes indulatúak közzül való vala az is, a'
ki midőn egy kemény férfiút szemtelenül nézne, és
a' férjfiú bosszszankodva azt mondotta neki: *Veddel
szemeidet róllam's nézz inkább a' földre*, ezt felelé:
*Azt tselekedni inkább illik hozzád; mert a' férjfiak
a' földből formáltattak. Ki tiltja-meg pedig nekünk
a' férjfiakat nézni, a' kiknek oldal tsontjaikból let-
tek?*

nek még maradt valami kevés gyönyörűségek, nem lappang az egy komor tekintetű Férjfiúnak kebelében. Ha jól emlékezem, a' Régiek a' varsát a' páros nyoszolya' köreleihez, és az Ifjúságot a' kopótyós halaknak csoportyához hasonlították. Mert a' miképpen ez az egész nemzetség törekedik be-menni a' vészszöböl fontt Vésznek rejtekjeibe, és meg-fogattatván minden módon kíván ki-f szabadulni: hasonlóképpen a' Szűznek gyenge ideje óhajtya a' páros életet, és első tűzével rohanva mégyn szerelmeskedő ágyába Kupidónak: mindazonáltal alig melegszik-meg az ő Férjének kebelébenn, és a' férje az övében, midőn már egymásra reá-unnak, és mind a' kerten magános háláfokat óhajtanak.

F I L L I S.

Anna! jóllehet a' férjfiaknak erős Nemét kissebibited, és a' páros nyoszolyákat óltárolod; mindazonáltal még-is éget engemet a' szerelem, és ösztönöz a' férjhez menés. Távozzatok meszszre ti özvegy ágyak kedvetlen halgatásai! nem, nem tettik nékem a' szűzelet, ez az üressel teli névezet! A' Rézéknek egész serege, ha az ő bak-társok jelen nintsen, kesereg, és az egész viz színét rekedős hápogással tölti-bé, ha pedig az ő bakgyönyörűségek jelen vagyon, leg-ottan minden meg-változik, és az egész Viz-térség örvendetes háp, háp, háppal zengedez. Midőn a' Gazda othon nintsen, hideg a' tűzhely, a' nyughatatlankodó feleség búslakodik, és a' Szolgálók az érkek helyet ki-osztott fonnáival valóval jelennek-meg. A' Szakáll a' háznak az Istápjá: tettik, tettik nékem férje lenni. Szomorú dolog, midőn a' gyönyörűséges Leányzó egyedül fekszik az üressé ágyban?

A N N A.

Szűz! ha tsak ugyan olyan erős kívánságod vagy az öfzve-kötött páros életre, avagy tsak erre ne lépj zavaros, hanem tsendes és meg-gondolt elmével. Az a' nagy gerjedező láng, a' mellyet ez a' forró élet' ide-je támaszt, a' valóságos páros ágy' fáklyájának meg-örizésére nem lészzen alkalmatos. A' kovárs az ő kohának tüzeit, meg-szorított fűvójának szele által mesterségesen neveli, és kissebbíti, hogy a' láng annál alkalmasabb legyen a' hordókat által-ölelő abrantsoknak öfzve-hajtására: ennek példája szerént zabolázzad rohanós tüzeidet, hogy annak lángja illetlenül ide 's tova ne tsapongjon. Mindaddig a' Vénus' Rabjainak szavok előtt füleidet meg-ne nyisd, míg szándékoznak. Anyád tudója nem lészzen. Ő az Atyádnak meg-jelenti, kinek ezen fontos dologra szorgalmas gondja lészzen. Az ő akarattja szerént legyen, vagy ne legyen a' Vő.

F I L L I S.

Talám te azt akarnád, hogy fel-fzóval kívánnék férjét magamnak? Nem tselekszem, azt a' Szemérem és a' Szüzesség nem engedik. Ha egyszer a' Szűz tizen-nyóltz esztendő, nem elég-é? mit kívánsz hogy többet szólljak? Lásd ezt a' Nap órát (ujjával múratya Fillisnek), mely a' gyorsan le-folyó órákat mútogattyá, és vékony tengelykéjével a' hosszú napot fel-öfztya, semmi lármát nem tsinál, hanem mit akar, mutatójával jelenti.

Melly igen illik a' Szűznek állapottyához ez a' dolog! Ámbár halgasson a' Szűz, de szóll ő helyette a' férjhez mehető idő; és az Atyát szó-tevés nélkül is meg-inti. Kérik ötöt a' teli ajakok, a' piros ortzák, és fel-domborodott mejjek, és az egész Leány néma kérővé változik.

zik. — Mihelyt a' Szőlő-vefzfő tulajdon gyökereiről tápláltatik, a' Vintzellér így kiált-fel: ezt a' Szőlő-tőt másúvá kell ültetnünk; már gerézdeket terem ez, mi-helyt tágas helyen bujálkodhatik. — Két emlőim vagy-nak nékem, a' mellyek kettős gyermeket szoptathatnak, és olyan erős öleim, a' mellyek méhemnek gyümöl-tsét el-tarthatták. És az én Szüzefségem, melynek Rósa-szín ajakaim bizonyági, azt parantsolja, hogy nem az Atyámé, hanem a' Férjemé légyek. Mind meg-vagy-nak rajtam azok a' jelek, a' mellyeket a' Férjhez mehe-tő idő kíván. Méltán panaszkodhatom hát, hogy az Atyám köteletségéről meg nem emlékezik; az én gon-datlan Atyámnak e' béli tisztét tettik hát nékem ma-gamnak kipótolni: azt mondják, hogy írás által én ezt méltán végbe-vihetem.

A N N A.

A' mit a' szemérem meg-tilt ki-mondani, hát sza-bad lesz az tselekedni? És ha magától a' szótól tar-tasz, helyben hagyhatod-e a' tselekedetet? Egy Leány-nak fints efze, a' ki a' Szeretőnek szavára halgat addig, a' míg nem tudja, hogy az Atyja kit akar Vejének választani. A' minket Szeretőknek beszédjei által oda vonat-tatunk, a' hová hajlik tulajdon indulatunk, és hogy on-nan többé vizsgál-térjünk, semmi utat nem találunk. Későn szalad akkor a' Tzet-hal, a' mikor a' görbe horog már kopótyójába van akasztva, ha egyszer az ostoba állat olly könnyen belé hagyta akasztani: úgy nehéz Kupi-dónak-is görbe vasát ki-akasztani, mi-hellyt a' gyenge szívben meg-üledett a' szerelem. Annak okáért kit sze-rels, szerelmedtől való hevülésed előtt határozza-meg néked az Atyád, mivel a' már el-kezdődött szeretetnek senki Köz-bírája nem lehet. Semmit sem nyersz vele, ha

fietfz; fietvén el űzöd a' Szeretöket. A' Szeretö gyölöli az ö kivanságára hirtelen hajló kéz karokat. Ezen emberi Nemnek nem teszük vér nélkül a' gyözedelem, és a' mit kíván, nem kívánnya azt hirtelen a' magáéva tenni. Midön a' késöségért morgolódó Gazda fietteti a' Vatsora-készítést, a' ravasz kupta akkor forgattya lassabban a' nyársat, és minél inkább restes a' fietésben, annál jobban pirofsodik a' Vad-hús; de a' mellyet hirtelen meg-kap a' tűz, nyersen marad: Úgy szintén a' melly Szüz rúdós mesterséggel akarja Kupidónak nyársát forgatni, szükség, hogy késedelmezö kezei légyenek. Ha fietfz, meg-lásd, hogy ne fiefs: mert a' késedelem a' Szeretönek Sarkantyúja. A' melly Leányzó fiet, Vénusnak édes ajándékát hátrátrattya. Midön a' madár önként mégyen a' törbe, a' kötelek semmit sem szorítanak, és a' melly madár meg-akar fogattatni, meg nem fogattatik: de mihellyt el-akar repülni, leg-ottan a' madzagok öszve-húzódnak, és valahányszor a' Madár meg-áll, azok is meg-eröszködnek. — Ha valamelly Leányzó maga-kért elébb, méltán szenvedett az szégyen-vallást. Rút dolog ha az aszszony kér, rút, ha a' Leány kérni mér. Ha valamelly Szüz kíván szerettetni, kerülje azt, a' kit szeret; ez a' szaladás kedves a' Szeretö előtt. Sokkal erősebben öhajtatik az a' Leány, a' melly fel-nem adja a' Várat. A' nem engedö Leányzó tüzesebben égeti a' szíveket. Leg-kedvesebbek az erőszakoson vagy lopva el-ragadott tsókók. Kedvesebb az a' Vada' férjfiak előtt, a' melly sebessebben fut a' napkeleti szélnél, mint a' melly a' földön fekvé hever a' kopók előtt.

F I L L I S.

Anna! mit beszélsz? mellyik esztelen Leányzó az, a' melly ellent álljon az ö gyönyörüségeinek? hát el-ragad.

gadja azt szájával, a' mit szívében óhajt? Az el-repült szeretetet halszontalan hivatgatya-vízfíza az a' Leány, a' melly felettébb dúrva vólt a' Legényhez. Midőn kedvez, és vídám ortzával nevetdegél az arany-Vénus, a' melly Jókat hoz kebelében, kívánós kezekkel kell elfogadni. A' ravasz Szártsa, midőn a' vízben jádzodik a' halatska, a' maga prédájára gyors készséggel rohan: ezt a' madarat kell követni a' szemérmes Leányoknak; mert a' melly Szűz kap az alkalmas időn, győzedelemmel tér-meg. Az üftökös Istent (a' Szerentsét) nagy tisztelettel imádd; mert ha ezt nem tisztelel, maga Vénus-is megszíze fut előlled. Midőn a' rósa újj virágjával és gyenge leveleivel illatozik, az irigy virág tövisses héjjal befedeztervén, el-rejti magát: most még gyermekek hozzá ne nyúljatok; mert szűró tövissé vágyon benne, és a' gyenge ujjakat meg-sérti; de majd kiterjesztett virágjaival szemléltethetővé teszi magát, azután el-hull és a' kemény talpok alatt meg-nyomattatván, nyög-dögél. — Az ő Ifjúságának virágjában kedves a' Leány a' Kérők előtt, a' mikor örül és tombol a' gyönyörűséges szerelem.) A' mely Leány fokáig Szűz, az a' Szeretőnek szeméi előtt nehezen tetszhetik Szűznek lenni; mert minden nap' le-von valamit a' Szűzességből. Tehát míg még meg-vagyon az újj elevenség, jobb a' Szerelemnek zárfiója alá bé-esküdni. Gyakorta el-tagadja azt a' Szűz, Leány korában, a' mit vén aszfzony korában örömet meg-akarna adni.

A 4

AN.

* A' Szerelem tulajdonképpen, és természet szerint a' tsetsemőséghez leg-közelebb való időben szokott virágozni, és a' szépség leg-inkább ki-tettzeni. Innen a' Régiek a' Szerelmet Gyermekeknek költözték, mellyet mi-is sokszor nevezünk annak. Es így a' Szűzességnek virágját, és kedvességét mindenik nap rúntya, és kisebbíti. Mont. K. III. R. V.

A' mint látom, ezen kemény szívbe mélyebben kell botosítanom a' szántó vasat; tehát tágas öblökre tettezik erefzteni vitorlámat. --- Ha tettezik meg-tanúlnod a' Leánynak kötelelségét, vedsed szemeidet ama táblára, és végy tanulást rólla. *) Látod azt a' madarász-hálót nem a' ravasz Madarász húzza-öszve; hanem maga a' Madár a' maga mozgásával nyomja-le. Meg-fogattatott-é, vagy meg-fogattatik, alig mondhattya-ki az ezeket szemlélő utazó, a' midőn már az öszve-rántódott fonalak bé-keritik a' madarat. Azt kívánom, hogy ez a' kép legyen a' követésre fel-függesztettve a' Leányzónak szemelmében; ne efsék ő el magára, hanem a' Szeretőnek moz-dulására. Feszítsd-ki a' póznákat, szabad az, de a' hálót öszve-ne rántsd. Ha efszed vagy on-itt a' Madarász maga legyen a' maga fogoly prédája. Ha töllem köze-lebbről való tanúságokat kívánsz magadnak adattatni, ezeket végyed 's többet szabadnak lenni a' Szűznek nem is vélek. Éjszaka Fárus Tornya a' roppant Tengeren meszfze el-szórja fűgárait, hogy a' hajoknak a' Vizen merre legyen az út, meg-mútafsa. A' világosító lang ugyan meg-jelenti, hogy közel vagy on a' ki-körö-hely; de azonban a' Hajósokkal semmi lang szembe nem mé-gyen. Hajós! azt gondold-é, hogy néked kötelelséged tsak a' vizet húzni evedződdel? Koránt sem! várd-meg a' mig meg mutatya a' fáklya az útat. — Ha a' te ábrá-zatod azt mutatya, hogy nem vagy Diánnának vadász tár-

* A' Szobában a' falon függő-képet mutatya Fillisnek Anna, a' mellyen egy madarász-háló vala le-festve, melly a' levegő égben ki-feszítettvén, a' madarak úgy fogattatnak-meg benne, hogy vigyázatlanúl belé-esvén, a' magok rohanások által le-nyomják és magokat belé-húrkolják.

társa, és a' te öltözeted ki-jelenti; hogy nem rakod, nem őrized *Vesta* Isten-Afszfony' óltárának szüntelen égő tűzét; már ezt elégnek tartom: a' hajót hívja a' tűz a' torkolatokra, és a' hajós igyekezzék bé-menni az óhajtott kebelekre.

F I L L I S.

Meg-engedem, hogy ártalmas, ha önként ajánlja magát a' szűz Leány a' Kérőnek, te mindazonáltal hogy azt Attya által tselekedje, nem tartod-é szabad dolognak lenni? Hiddj nekem, hogy az, a' reftes Szeretőknek szarkantyút ad. Vagynak olyanok, kik a' Szűznek ajánlása után kezdettenek szeretni. *Latinus* a' Frigiai Vezérnek *Éneás*nak, maga ajánlotta Leányát, és mindjárt meg-szerette az ajánlottat, ez a' Trójai Vendég. Mindazonáltal ha okos az Atya, ezt a' dolgot a' végben-vitelre másra bizza, és ravasz mesterséggel tetteri, mint ha semmit sem tudna benne. — Az alattomban való fűrés' faragás által jobban viseltetik ez a' dolog. Sokakban helyesebben mozdit ez, és szerentsébben viszi elébb a' másik. Így, madárral tsalja-meg a' Madarász a' madarat, és tetteri, mint-ha maga semmit sem tudna a' dologban, azomban, el-rejtetett kötéllel öfve-rántja a' hálót.

A N N A.

A' te fortélyjod ugyan okos; de nem bátorságos a' veszedelemtől; azt gondolod-é, hogy a' bizvást végbe vitt tsalárdságok titokban maradhatnak? Meg tsalattól szegény fejed! meg-veszett időben élünk, és a' Ravazoktól semmi tsalárdság fokáig el-nem titkoltathatik. Tedd hozzá, hogy az önként ajánlott Leánynak alig örül valaki; mert fél hogy az ételben görbe réz vagy méreg vagyon keverve, az az, tart az éteréstől. Midőn

Priámas kedves magzatját *Áchillesnek* próbálja Feleségül
 adni, semmit sem tsinál, és meg-szégyenitervén, szo-
 morú ábrázattal tér-vízfz. Addig itt az Atyád semmit
 se próbáljon, míg tudtára nints annak akarattya, a' kit
 számodra válaftzott szívében. Füleivel kémleli-meg a'
 fagyos Vizeknek márvánnyait az agyas Róka, és ha ve-
 zsi éfzre, hogy meg-nem-birja, néki nem fog. — Az öl-
 rözetről a' Szüzek' Seregének meg tartandó kevés, de
 szükséges intéseket-is végy töllem; mert az Ölrözetnek-
 is van része a' szeretethen. A' tsinoság tettzik a' szép
 fel-ferdülteknek, tsak hogy mérték 's határ légyen ben-
 ne. Elég az, ha a' külső ékeességgel melegittek a' sze-
 relem. A' te Jegyesed vagy Szeretőd azt kívánnya, hogy
 midön Szüzességeder tüzimerező koszorúdat le-tévén, Fe-
 leséggé léfzel, az Atyád értekefebb Vagyonját veled egy-
 gyütt néki ajándékozza; de a' te nyakadat Királyi gyön-
 gyökkel bé-borítva látván, mit érnek u. m. a' nekem
 adattatandó ajándékok? Láttam én, hogy a' pompás
 ruha a' Szeretőket el-kergette; mert a' gyöngyöknek tün-
 döklésétől meg-ijjedvén az Ifjúság, hátat fordít, és me-
 sze-szalad. A' Lámpásban az igen fok olaj ki-oltya a'
 Világosságot, és a' Napnak rekkenő hévségében lank-
 va hever a' gyék. — A' minap, midön egy derék em-
 ber lett volna Vatsorán az Atyámnál, ezeket hozta elő,
 mellyeket én elmémben fel-jegyeztem: Midön a' Ba-
 ratok-fák virágoznak, semmi sints ékefebb azoknál; de
 el-hullatván virágjokat, semmi fins éktelenebb is: több-
 nyire az olyan feleség-is szennyés motsok fészek lé-
 fzen, a' melly Leány korában formáját módja felett szé-
 pitette, és testét tzi-frázta: Tovább méne és monda: U-
 gyan honnan vészik magoknak azt a' tsinosgarásra való
 nagy szabadságot? mitsoda dühös tűz az, hogy egész
 nap tsak magokat tzi-frázzák és helyyesitik? A' felettebb
 fel.